

MENOVÁ REFORMA V ČESKOSLOVENSKU ROKU 1945 (SLOVENSKÉ PREDSTAVY A POŽIADAVKY)

FRANTIŠEK CHUDJÁK

CHUDJÁK, F.: The 1945 monetary reform in Czechoslovakia and the related Slovak demands. *Historický časopis*, 53, 1, 2005, pp. 71–92, Bratislava.

The financial situation in post war Czechoslovakia required a monetary reform, conducted in 1945, and a fiscal reform which took place in 1953. A crucial part of the reform was to remove all foreign currencies from the territory of the country. Official stamps were put on the banknotes circulating in Slovakia. During the formulating of the Košice governmental initiative, negotiations got under way about the exchange rate of the wartime Czech and Slovak crowns. This was also the moment when deep division transpired in the Slovak camp about the form of the monetary reform and overall conduct of economic policy in postwar Czechoslovakia. The major problem was the discipline in the execution of the aims of the monetary reform. The author pays special attention to the State Liquidation Fund. This institution took over the management of the restricted accounts from the banks in 1947, and was in charge of them until 1953.

History. Czechoslovakia. The 1945 monetary reform in Czechoslovakia and the related Slovak demands.

Na území Slovenska sa v priebehu 20. storočia uskutočnilo viacero závažných menových opatrení: menová odľuka a zavedenie československej koruny (Kč) roku 1919, menová odľuka v roku 1939 so zavedením slovenskej korunovej meny (Ks), menová reforma 1945 s obnovením československej meny (Kčs), peňažná reforma 1953 a menová odľuka roku 1993 s vytvorením slovenskej korunovej meny (Sk). V tejto štúdii sa chcem zamerať na menovú reformu 1945, pričom si budem všímať niektoré jej slovenské špecifiká a problémy. Hoci sa uvedenou problematikou zaoberalo viacero českých a slovenských historikov, najmä Štefan Horváth a Ján Valach, zostalo viacero bielych miest a otvorených otázok.¹

Krátko po skončení druhej svetovej vojny v máji 1945 stála česká a slovenská politická reprezentácia pred závažným hospodárskym problémom, obnovením československej meny. Na území Československa (ČSR) existovali v tom období štyri menové oblasti: v bývalom Protektoráte Čechy a Morava boli zákonným platidlom protektorát-

¹ BARNOVSKÝ, Michal: Sociálne triedy a revolučné premeny na Slovensku v rokoch 1944 – 1948. Bratislava: Veda 1978, s. 153–159; HORVÁTH, Štefan – VALACH, Ján: Peňažníctvo na Slovensku 1945 – 1950. Bratislava: Alfa 1984, s. 42–104; ŠŮLA, Jaroslav: Obnova československé meny po druhé svetové válce. In: Sběratelské správy, příloha k č. 52, 55, 58, In: Česká numismatická společnost, pobočka v Hradci Králové 1986; JIRÁSEK, Zdeňek – ŠŮLA, Jaroslav: Velká peněžní loupež v Československu 1953 aneb 50:1. Praha: Nakladatelství Svitání 1992; JIRÁSEK, Zdeňek: Základní tendence vývoje československého měnového systému v letech 1945–1953. In: Měnové systémy na území Českých zemí 1892–1993, Opava – Praha: Slezská univerzita – ČNB 1995, s. 89–97; PULPANOVÁ, Stanislava – PULPÁN, Karel: K 50. výročí měnové reformy v roku 1945. In: Finance a úvěr 45, 1995, s. 645–653; TKÁČ, Marián: Hospodárske súvislosti slovenskej šľáhtnosti. Bratislava: Print – Servis 1997, s. 48–58; LONDÁK, Miroslav: Otázky industrializácie Slovenska (1945 – 1960). Bratislava: Veda 1999, s. 24–27; Dějiny bankovníctví v Českých zemích. Praha: Bankovní institut a.s. 1999, s. 392–397; VENCOVSKÝ, František: Měnová politika v české historii. Praha: Česká národní banka 2001, s. 64–71; KAČKOVIČOVÁ, Mária: Menové reformy v 20. storočí. In: Ľudia, banky a peniaze. Zborník z konferencie 6. – 8. novembra 2003 v Národnej banke Slovenska, ul. Imricha Karvaša 1, Bratislava. Red. Archív NBS, Bratislava: Academic Electronic Press, NBS 2003, s. 385–405.